

Møtereferat

Opprettet av Mildrid Elvik Svoen

Prosjektnummer 10229916

Prosjekt Konesjonssøknad Sundsfjord -

Saltstraumen

Kunde Arva AS

Prosjektleder Dag Fagersand Slålien

Sted	Saltstraumen - Sundsfjord		
Dato	23.08.2022	Tid	11:00
Deltakere	Per Thomas Kuhmunen Per Josef Blind Olof Thomas Utsi	Saltfjellet reinbeitedistrikt	
	Elisabeth Utstøl Pettersen	Statsforvalteren i Nordland	
	Trond Storjord Børge Fjerli	Arva AS	
	Johanne Rognstad Mildrid Elvik Svoen	Sweco Norge AS	
Kopi til	Bjørn B. Pedersen Dag Fagersand Slålien	Arva AS Sweco Norge AS	

Befaring reindrift – Ny 132 kV kraftlinje fra Saltstraumen til Sundsfjord

Bakgrunn

Sweco Norge AS bistår Arva AS med utarbeidelsen av konsesjonssøknad for ny 132 kV kraftlinje mellom Saltstraumen og Sundsfjord. Dette inkluderer bistand til reindrifsfaglige vurderinger om hvilken verdi de berørte områdene har for reindrift og hvordan ulike funksjoner og kvaliteter for reindrift blir påvirket av ulike linjealternativer.

Det ble gjennomført et møte mellom Arva og Saltfjellet reinbeitedistrikt på Saltstraumen hotell 19. april 2022, hvor ulike linjealternativer og konsekvenser for reindrift ble diskutert. På møtet deltok også reindrifsfaglig rådgiver fra Sweco, Mildrid Elvik Svoen.

I etterkant av møtet kom distriktsstyret med en uttalelse (datert 16. mai 2022) hvor de pekte på en rekke utfordringer med de ulike linjealternativene, og fremholdt at det er vanskelig å konkludere om hvilket alternativ som er det beste for reindriften. De ønsket at det blir gjort en konsekvensutredning for reindrift før endelig beslutning om linjevalg blir tatt. Arva samtykket til dette, og har bedt Sweco om å utarbeide en reindrifsfaglig utredning som skal følge konsesjonssøknaden.

Som et ledd i arbeidet med utredningen ble det gjennomført en helikopterbefaring 23. august, hvor representanter fra Saltfjellet reinbeitedistrikt, Arva, Statsforvalteren og Sweco deltok. Sweco gjennomførte også en bilbefaring 24. august for å ta bilder og se på konkrete områder som ble diskutert under helikopterbefaringen dagen før.

Oppsummering fra befaringen

Alle aktuelle linjetraséer ble overflydd med helikopter. Helikoptrene landet på tre oversiktspunkter langs traséene. Her ble driftssituasjonen for distriktet beskrevet og særlig viktige funksjoner og utfordrende punkter for reindrift ble identifisert og diskutert.

Befaringsrute og de aktuelle linjealternativene er vist i Figur 1.

Figur 1. Omsøkte 132 kV kraftledninger mellom Saltstraumen og Sundsfjord transformatorstasjoner i hhv. Bodø, Beiarn og Giljeskål kommuner. Landingspunkter under helikopterbefaringen er vist med røde stjerner. Arva har foreløpig ikke tatt stilling til hvilke av linjealternativene de prioriterer.

Generelt for hele området

Hele strekningen hvor de ulike linjealternativene ligger inngår i vinterbeitene til Saltfjellet reinbeitedistrikt. Distriktet bruker vinterbeitene her på årlig basis, og de kystnære vinterbeitene har blitt viktigere etter hvert som utfordringer knyttet til nedising av beiter og store snømengder lenger inne i landet øker.

Også ute på kysten kan beiteforholdene bli utfordrende, og distriktet praktiserer ofte spredt beitebruk hvor reinen får gå fritt og finne beiter der det er mulig å komme ned til laven. Rabber og knauser med vegetasjon som stikker opp av snøen har særlig stor verdi i vinterbeitene, fordi reinen stort sett alltid kan finne mat her hvis beitene ellers er lite tilgjengelige.

Beiteområdene langs kysten av Bodø, Beiarn og Gildeskål kommuner har i utgangspunktet kvaliteter som gjør dem egnet for reinbeite året rundt. Her er det småkupert landskap og myrer som gir ly og næringsrik mat for reinen om våren, eksponerte fjell som kan fungere som luftingsområder med mindre insektplage på varme sommerdager og bjørkeskog med tilgang til sopp på høsten, i tillegg til lavbeiter og rabber som sikrer mattilgang på vinteren. For å unngå for stor slitasje på beiteområdene prioriterer distriktet å bruke områdene til vinterbeiter, med noe bruk på høstvinteren og tidlig vår. Snø og beiteforhold lenger øst i distriktet avgjør når reinen trekker eller kan flyttes bort fra kystvinterbeitene, og det hender at både okserein og simler blir gående igjen i områdene gjennom kalvingstida og på vårbeite.

Topografien langs kysten er utfordrende og det ligger flere flaskehals for flytting av rein langs linjealternativene, hvor det er begrenset tilgang til alternative flyttleier. For å opprettholde beitebruken og driftsmønsteret i området er distriktet derfor avhengig av at eksisterende flytt- og trekkeleier blir opprettholdt.

Kystvinterbeitene har en naturlig todeling der områdene nord og sør for Kjellingstraumen brukes separat. Flyttleia forbi Indre Kjelling, Evja og Ferjesundet danner en naturlig forbindelse mellom de to beiteområdene.

Reinbeitedistriktet var opptatt av at Arvas kostnader knyttet til kompensasjon og avbøtende tiltak for reindrift i anleggs- og driftsfasen måtte beregnes inn i kostnadsoverslag for ulike linjealternativer, for å synliggjøre reell kostnad for de ulike alternativene.

Videre vil vi gå gjennom linjealternativene strekning for strekning fra nord til sør, for å belyse verdier og utfordringer ved ulike alternativer.

Alternativ 1 og 2, fra Tuv – Valnesvatnet

Fra den nye transformatorstasjonen på Tuv går begge alternativene i samme trasé relativt nærme dagens linje, utenom over Steinsøya, hvor det er tegnet inn to mulige linjealternativer.

Under befaringen kom det fram at Steinsøya 2 vil være et dårligere alternativ for reindrift enn Steinsøya 1. Steinsøya 2 havner midt i svømmeleia over til Valnesøyjorda og linjealternativet medfører et nytt inngrep med beslag av beitearealer på Steinsøya. Dette ble også trukket fram som en utfordring i reinbeitedistriktets uttalelse fra 16. mai. Steinsøya 1 følger dagens trasé for kraftlinja og er foretrukket alternativ for reinbeitedistriktet.

Under befaringen var reinbeitedistriktet opptatt av at samlet belastning med ny trafo ved Tuv / Saltstraumen må belyses i utredningen. Befaringsruta ble lagt via Flatskaret, for å synliggjøre at det ikke er mulig å flytte med rein rundt sørsiden av Tuvfjellet. Flyttingen skjer derfor via Koddvåg og rundt nordsiden av Tuvfjellet, fordi området hvor ny trafo blir etablert.

23.08.2022

Prosjektnummer 10229916
Prosjekt Konesjonssøknad Sundsfjord -
Saltstraumen

Figur 2. Øverste bilde tatt fra brua på Valnesveien mot Steinsøya og Valnesøyjorda. Svømmeleia krysser sundet i sørenden av Steinsøya. Nederste bilde tatt fra brua i overkant av Valnesfossen hvor flyttleia krysser Valneselva.

Alternativ 2 Valnesvatnet – Ågdalen

Fra nordenden av Valnesvatnet til Ågdalen går alternativ 2 rett ved siden av eksisterende kraftlinje. Dagens kraftlinje vil saneres når ny linje er ferdig bygget.

Beiteområdene mellom Valnesvatnet, Pallrakken, Øyjordtinden og Beiarfjorden er i dag et skjerma beiteområde med liten påvirkning hvor reinen får gå i fred. Beiteområdet er egnet til alle årstider, men prioriteres som vinterbeite. Ved sein snøsmelting kan det forekomme kalving i dette området. Flytting skjer nord-sør til kryssing av Beiarfjorden og mot vestsiden av Valnesvatnet og øst-vest mot Falkflogdalen, Pallrakken og Nygårdsjøen via Storskallen.

Dagens kraftlinje er i dag eneste inngrep i dette området. Hytteeiere ved Sandmoen bruker kjøretraseén nordover til Sørvika med ATV og stier i retning Valnesvatnet. Ellers er det lite aktivitet og ferdsel innover i dette området. Reinbeitedistriktet påpekte også under befaringen at hytteeierne er kjent med reindriften som foregår i området og at de er flinke til å holde hunder i bånd.

Prosjektnummer 10229916
Prosjekt Konesjonssøknad Sundsfjord -
Saltstraumen

Figur 3. Bilde tatt fra Ågfjellet mot Valnesvatnet som viser myrområdene langs eksisterende kraftlinje.

Reinbeitedistriktet uttalte at de forventer kortere tilvenningstid for reinen til ny kraftlinje i dette området, siden reinen er vant til den linja som krysser området i dag. Distriktets største bekymring for dette alternativet er knyttet til anleggsperioden og anleggsveier. Spesielt er de bekymret for at en anleggsvei inn i området vil gi en betydelig økning i ferdsel og friluftslivsaktiviteter til området, samt at en vei kan gi økt utbyggingspress for hytter.

Mye av diskusjonen under befaringen knyttet seg til i hvor stor grad det vil være mulig å gjennomføre anleggsarbeidet veiløst, og om en eventuell anleggsvei vil kunne tilbakeføres etter endt anleggsperiode. Muligheten for å utføre noe eller alt anleggsarbeid på vinteren og om beltegående kjøretøyer kan komme seg inn uten vei ble blant annet løftet fram av distriktet. Dette er momenter som bør vurderes nærmere som del av den reindrifsfaglige utredningen om mulige avbøtende tiltak som kan bidra til å ivareta framtidige driftsforutsetninger for reindriften i området.

Alternativ 2 Kjelling/Beiarfjorden

Linjealternativet følger langs dagens kraftlinje over Kroksundet, drar seg litt øst for dagens linje til kryssingen over Evjeosen, før den følger midt mellom dagens kraftlinje og Kjellingveien mot nye Kjelling transformatorstasjon som er etablert litt øst for bebyggelsen på Indre Kjelling.

Beiteområdene rundt Kjelling brukes som resten av området primært på vinteren. Beiteområdene sør for Beiarfjorden er små, og reindrifutøverne lar som regel reinflokken beite spredt i området tett inn mot samling før flytting til vårbeitene. Her er det ingen naturlige oppsamlingsområder hvor reinen kan samles og beite i perioden inn mot flytting. Samlingen i området her må derfor være effektiv og foregår derfor ofte med helikopter.

Ved flytting mellom nord- og sørsiden av Beiarfjorden er svømmeleia over Ferjesundet eneste mulighet. Videre flyttes reinen langs sjøkanten rundt Buvika, forbi Elvenes og videre langs med og på oversiden av Kjellingveien. Ved Kjelling har distriktet ofte satt opp et midlertidig samlegjerde, hvor reinen blir lastet på bil og kjørt til kalvingsland og vårbeiter lenger nord og øst i distriktet.

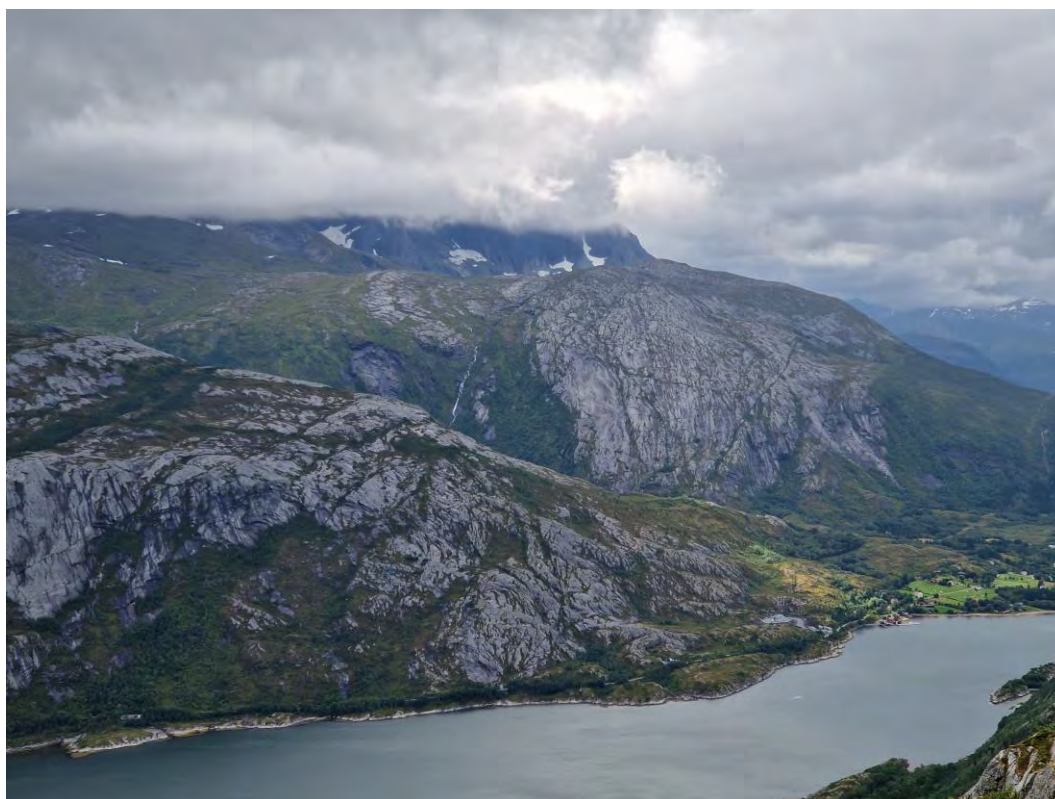
Nye Kjelling transformatorstasjon ble nylig ferdigstilt. Under befaringen fortalte distriktet at de fikk problemer med flytting forbi trafoen våren 2022. Reinen vegret seg for å passere og snudde ved den nye trafoen, brøt opp skaret rett i forkant av trafoen, opp på høydedraget for så å følge ryggen videre vestover. Når reinen var kommet opp på høyden var den helt utslitt. Dette er særlig uheldig i den sårbare perioden på slutten av vinteren, når reinen er i negativ energibalanse.

Distriktet fremholdt at de frykter at en ny linje nede langs veien vil gjøre flytting langs fjorden mot trafoen mer utfordrende, særlig sammen med den nye trafoen. Passasjen for flyttleia her er allerede begrenset. Hvis den nye kraftlinja blir liggende lengre ned mot Kjellingveien vil dette innsnevre flyttleia ytterligere, og det kan gi utfordringer for helikopterbruk i forbindelse med flyttingen. Det gjelder både sikkerheten ved flyving nær kraftlinja, men også at reinen kan «gjemme» seg under linja og at man da er avhengig av å ha nok ressurser på bakken for å få den videre.

23.08.2022

Prosjektnummer 10229916
 Prosjekt Konesjonssøknad Sundsfjord -
 Saltstraumen

Figur 4. Øverste bilde tatt fra nordøst mot nye Kjelling transformatorstasjon og mastepunkter for påkobling til dagens kraftlinje sørover mot Sundsfjord. Trafoen og mastepunktene ligger midt i flyttleia fra Evja langs Kjellingveien mot Indre Kjelling. Nederste bilde tatt fra Agfjellet viser flyttleia langs sørsiden av Beiarfjorden

Alternativ 1 Valnesvatnet – Ertenvåg, via Storskallen

Linjealternativet er en ny trasé, og det går ingen kraftlinje på strekningen i dag. Det er flere delalternativer på denne strekningen.

Beiteområdene på strekningen brukes som resten av området primært på vinteren. Ved utfordrende beiteforhold lar reineierne reinflokken beite spredt i området for å finne tilgjengelig beite på barrabber, e.l.

Det går flyttleier fra Skånlandsfjellet og fra Ertenvåg via Storskallen. Slik linjealternativet er lagt i dette området vil ny kraftlinje gi større utfordringer i forbindelse med flytting av rein enn i dagens situasjon. Det er særlig der flyttleia krysser Storskallen at linja er vurdert som utfordrende. Terrenget ved Storskallen er krevende, og distriktet fremholdt under befaringen at linjealternativet slik det er lagt nå vil sperre dagens flyttleie. Distriktet fortalte at de har forsøkt å rydde en vei fra nordsiden av Storskallen ned til Langvatnet. Dette hadde imidlertid begrenset hell, da nordsiden er relativt bratt, med tett skog som gjorde flytting svært krevende.

Med unntak av utfordringer ved Storskallen ble det sagt at linjealternativet vest for Langvatnet gjennom Storskalldalen kan være en god løsning, sammenlignet med alternativ 2. Dette er da avhengig av at man finner en løsning for området rundt Storskallen, samt vurderer linjevalget videre mot Ertenvåg. De ulike delalternativene mellom Valnesvatnet – Kjelling, via Storskallen er beskrevet nærmere nedenfor.

Alternativ 1.1

Under befaringen ble alternativ 1.1 vurdert som det beste alternativet gjennom Ertenvågdalen. Linjealternativet følger eksisterende vei, som allerede i dag er en barriere.

Flytting i dette området foregår primært oppe på ryggen og videre vestover eller øst for veien på høydedraget.

Alternativ 1.2

Distriktet vurderte dette til å være et veldig dårlig alternativ, og linjealternativet vil komme i konflikt med flyttleia fra Skånlandsfjelle mot Ertenvåg. Samtidig vil alternativ 1.2 ta mer beiteareal enn alternativ 1.1. Alternativet vil beslaglegge mange rabber og tilgjengelige beiteflekker langs hele strekningen samt linjespenn over myrene. Reinbeitedistriktet utalte også at dette alternativet kan føre til utfordringer med silhuettvirkning.

Alternativ 1.3

Under befaringen ble det avtalt at reinbeitedistriktet skulle vurdere dette alternativet nærmere. Det skal avtales et digitalt møte mellom Sweco og Saltfjellet om linjealternativene her for å vurdere nærmere fordeler og ulemper, samt behov for eventuelle justeringer og avbøtende tiltak.

23.08.2022

Prosjektnummer 10229916
 Prosjekt Konesjonssøknad Sundsfjord -
 Saltstraumen

Figur 5. Øverste bilde tatt mot vest fra Djupvassfjellet mot Storskallen og Litskallen. Flyttleia følger løvskogen ned fra Storskallen mellom granplantefeltene mot myra, over Fv 17 og videre mot sørøst eller nordøst. Nederste bilde er tatt mot vest fra Storskaldalen mot Langvasslia, like sør for Storskallen.

Alternativ 1 Ertenvåg - Kjelling

Videre fra Ertenvåg til Kjelling følger linjealternativet på østsiden av veien. Beiteområdene på strekningen brukes som resten av området primært på vinteren. Beiteområdene er små, og reindrifstøtterne lar som regel reinflokken beite spredt i området tett inn mot samling før flytting til vårbeitene.

Prosjektnummer 10229916
 Prosjekt Konesjonssøknad Sundsfjord -
 Saltstraumen

Langs denne strekningen uttalte reinbeitedistriktet at det kan oppstå utfordring med masteplassering siden mastene beslaglegger mange rabber og tilgjengelige beiteflekker langs hele strekningen. Samtidig vil det gå linjespenn over myrene, samt annet tilgjengelig beiteareal.

Samlet for alternativ 1 Valnesvatnet – Kjelling, via Storskallen

Sammenlignet med alternativ 2 representerer alternativ 1 fra Valnesvatnet til Kjelling et nytt inngrep som vil kreve en lengre tilvenningsperiode. Alternativet vil også kunne gi unntakseffekter som kan gi beitetap over større område. Reinbeitedistriktet understreket at området benyttes hovedsakelig til vinterbeite, og er sårbart for tap av beiteareal.

Alternativ 1 vil kanskje kunne føre til økte kostnader i forbindelse med avbøtende tiltak knyttet til tilvenning av ny linje i et område hvor det i dag ikke går høyspent. Herunder, helikopter, innleide gjetere, føring osv. Dette er noe som må vurderes nærmere.

Alternativ 1 og 2, fra Kjelling – Sundfjorden

Fra Kjelling til Sundfjorden går alternativ 1 rett ved siden av eksisterende kraftlinje. Dagens kraftlinje vil saneres når ny linje er ferdig bygget.

Beiteområdene på strekningen brukes som resten av området primært på vinteren. Beiteområdene er små, og reindrifstøtterne lar som regel reinflokken beite spredt i området tett inn mot samling før flytting til vårbeitene.

Strekningen består av trange passasjer og ny linje vil føre til tap av beiteareal. Dette vil avbøtes ved at den gamle linjen saneres.

Reinbeitedistriktet fortalte på befaringen at det er avgjørende at anleggsperioden blir tilpasset, og at det tilstrebes anleggsarbeid når området ikke er i bruk som beiteland. Dette gjelder spesielt i tilknytning til flaskehalsene

23.08.2022

Prosjektnummer 10229916
 Prosjekt Konesjonssøknad Sundsfjord -
 Saltstraumen

Figur 6. Øverste bilde tatt mot nord fra Øyrfjellet mot Asgotsletta. Hele strekningen langs østsiden av Holmsundfjorden er beiteland og flytt-/trekkeleie for rein. Nederste bilde er tatt fra sør mot Middagslia og Nubben. Flytteleia går i nedkant av svabergene nederst til venstre i bildet, før den bryter mot øst under kraftlinja og videre østover eller vestover igjen langs ryggen over Nubben.

Referent, Mildrid Elvik Svoen og Johanne Rognstad